

sheriayamungu.org

Kiambatisho 4: Nywele na Ndevu za Mkristo

AMRI YA MUNGU ILIYO RAHISI SANA, NA INAYOPUUZWA KABISA

AMRI KATIKA Mambo ya Walawi 19:27

Hakuna msingi wa kibiblia unaohalalisha karibu madhehebu yote ya Kikristo kupuuza amri ya Mungu kuhusu wanaume kutunza nywele na ndevu zao kama Bwana anavyoeleza.

Tunajua kwamba hii ilikuwa amri iliyoshikwa kwa uaminifu na Wayahudi wote katika kipindi cha kibiblia bila kukatizwa, kama Wayahudi wa Kiothodoksi wenye msimamo mkali wa leo wanavyoendelea kuishika, ingawa kwa kuzingatia maelezo yasiyo ya kibiblia kutokana na marabi kukielewa vibaya kifungu hiki.

Pia hakuna shaka kwamba Yesu, pamoja na mitume na wanafunzi wake wote, walitii kwa uaminifu amri zote zilizomo katika Torati, ikiwemo Mambo ya Walawi 19:27:
"Msinyoe nywele zinazozunguka kichwa wala msinyoe ukingo wa ndevu karibu na ngozi."

USHAWISHI WA KIGIRIKI NA KIRUMI

Wakristo wa mwanzo walianza kuiacha amri kuhusu nywele na ndevu, hasa kutokana na ushawishi wa kitamaduni katika karne za mwanzo za enzi ya Kikristo.

DESTURI ZA KITAMADUNI NA KULEGEZA MSIMAMO

Kadiri Ukristo ulivyoenea katika ulimwengu wa Kigiriki na Kirumi, waongofu walileta pamoja nao desturi zao za kitamaduni. Wagiriki na Warumi walikuwa na kaida za usafi na kujitunza zilizojumuisha kunyoa na kupunguza nywele na ndevu. Desturi hizi zilianza kuathiri desturi za Wakristo waliotoka miongoni mwa watu wa Mataifa.

Wakristo wa mwanzo waliathiriwa na mwonekano wa Warumi na Wagiriki na wakaanza kupuuza Sheria ya Mungu kuhusu jinsi ya kutunza nywele na ndevu zao.

KUSHINDWA KWA KANISA KUSIMAMA IMARA

Huu ndio uliopaswa kuwa wakati ambapo viongozi wa kanisa wangesimama imara wakisisitiza ulazima wa kuendelea kuwa waaminifu kwa mafundisho ya manabii na Yesu, bila kujali maadili na desturi za kitamaduni.

Ilikuwa lazima **wasilegeze msimamo kuhusu amri yoyote ya Mungu**. Hata hivyo, ukosefu huu wa msimamo ulipitishwa kutoka kizazi kimoja hadi kingine, na kusababisha watu ambao uwezo wao wa kubaki waaminifu kwa Sheria ya Mungu ulidhoofika.

MABAKI YALIYOHIFADHIWA NA MUNGU

Udhaifu huu unaendelea hadi leo, na kanisa tunaloliona sasa liko mbali sana na lile ambalo Yesu alilianzisha. Sababu pekee inayolifanya liendelee kuwepo ni kwamba, kama sikuzote, Mungu amehifadhi mabaki:
"Wale elfu saba ambao hawajamwinamia Baali wala kumbusu" (1 Wafalme 19:18).

UKUMBUSHO WA UTII

Amri kuhusu nywele na ndevu ni ukumbusho unaoonekana wa utii wa mtu na wa kujitenga kwake na ushawishi wa ulimwengu. Inaonyesha mtindo wa maisha unaolenga kuheshimu maagizo ya Mungu kuliko kaida za kitamaduni au za kijamii.

Hakuna kifungu katika Maandiko kinachoonyesha kwamba Mungu ameifuta amri yake kuhusu nywele na ndevu. Yesu na wanafunzi wake wote walitunza nywele na ndevu zao kulingana na sheria.

Yesu na mitume wake walikuwa mfano wa utii huu, na mfano wao unapaswa kuwahamasisha waumini wa leo kuirudia amri hii ambayo mara nyingi hupuuzwa, kama sehemu ya uaminifu wao kwa Sheria takatifu ya Mungu.

YESU KAMA MFANO BORA KABISA

Yesu Kristo, kupitia maisha yake, alitupa mfano bora kabisa wa jinsi mtu yeyote anayetafuta uzima wa milele anavyopaswa kuishi katika ulimwengu huu. Alionyesha umuhimu wa kutii amri zote za Baba, ikiwemo amri kuhusu nywele na ndevu za watoto wa Mungu.

Mfano wake una umuhimu katika vipengele viwili vikuu: kwa watu wa wakati wake na kwa vizazi vijavyo vya wanafunzi.

KUPINGA MAPOKEO YA MARABI

Katika wakati wake, Yesu kushikamana na Torati kulisaidia kupinga mafundisho mengi ya marabi yaliyotawala maisha ya Kiyahudi. Mafundisho haya yalionekana kuwa ya uaminifu mkubwa sana kwa Torati lakini, kwa kweli, kwa kiasi kikubwa yalikuwa mapokeo ya binadamu yaliyokusudiwa kuwafanya watu waendelee kuwa “watumwa” wa mapokeo hayo.

UTII SAFI NA USIOTIWA DOA

Kwa kuishika Torati kwa uaminifu — zikiwemo amri kuhusu ndevu na nywele zake — Yesu alipinga upotoshaji huu na kutoa mfano safi na usiotiwa doa wa utii kwa Sheria ya Mungu.

NDEVU ZA YESU KATIKA UNABII NA MATESO YAKE

Umuhimu wa ndevu za Yesu pia unaangaziwa katika unabii na mateso yake. Katika utabiri wa Isaya kuhusu mateso makali ya Masihi, akiwa mtumishi anayeteseka, mojawapo ya mateso ambayo Yesu alivumilia ilikuwa kuvutwa na kung’olewa kwa ndevu zake: *“Niliutoa mgongo wangu kwa wale walionipiga, mashavu yangu kwa wale waliong’oa ndevu zangu; sikuuficha uso wangu mbele ya dhihaka na kutemewa mate“* (*Isaya 50:6*).

Maelezo haya yanasisitiza si mateso ya kimwili ya Yesu tu, bali pia utii wake thabiti kwa amri za Mungu, hata alipokabiliwa na mateso yasiyofikirika. Mfano wake unaendelea kuwa ukumbusho wenye nguvu kwa wafuasi wake leo wa kuheshimu Sheria ya Mungu katika kila kipengele cha maisha, kama yeye alivyofanya.

JINSI YA KUISHIKA KWA USAHIHI AMRI HII YA MILELE

UREFU WA NYWELE NA NDEVU

Ni lazima wanaume watunze nywele na ndevu zao zikiwa na urefu unaofanya iwe dhahiri kwamba wanazo zote mbili, hata wanapotazamwa kutoka mbali. Zisiwe ndefu mno wala fupi mno; jambo la msingi ni kwamba nywele wala ndevu zisikatwe zikawa fupi mno.

USINYOE MIPAKA YA ASILI

Ni marufuku kunyoa nywele na ndevu kwenye mipaka yake ya asili. Hiki ndicho kipengele kikuu cha amri hii, kinachojikita katika neno la Kiebrania *pe'ah* (פאה), linalomaanisha mstari wa nje, ukingo, mpaka, pembe au upande. Halirejelei urefu wa kila unywele, bali kingo za asili za nywele na ndevu. Kwa mfano, neno hilo hilo *pe'ah* linatumika kuhusu kingo za shamba: *"Mnapovuna mavuno ya nchi yenu, msivune hadi kwenye kingo kabisa (pe'ah) za shamba lenu wala msikusanye masazo ya mavuno yenu"* (*Mambo ya Walawi 19:9*).

Ni wazi kwamba hili halirejelei urefu au kimo cha ngano (au mmea mwingine wowote), bali mpaka wa mwisho wa shamba lenyewe. Uelewa huo huo unatumika kwa nywele na ndevu.

MAMBO MUHIMU KATIKA KUISHIKA AMRI

1. **Hakikisha Zinaonekana:** Ni lazima nywele na ndevu ziwepo kwa namna inayoonekana na kutambulika, zikionyesha tofauti iliyoamriwa na Mungu.
2. **Hifadhi Kingo za Asili:** Usinyoe wala usibadili mipaka ya asili ya nywele kichwani na ya ndevu.

Kwa kushikamana na kanuni hizi, wanaume wanaweza kulishika kwa uaminifu agizo hili la Mungu kuhusu nywele na ndevu zao, wakiheshimu amri za milele za Mungu kama alivyokusudia.

HOJA BATILI ZA KUTOTII AMRI HII YA MUNGU:

HOJA BATILI: “Ni wale tu wanaotaka kuwa na ndevu wanaolazimika kutii”

Baadhi ya wanaume, wakiwemo viongozi wa Kimasihi, wanadai kwamba hawahitaji kutii amri hii kwa sababu wananyoa ndevu zao zote kabisa. Kulingana na hoja hii isiyo na mantiki, amri hiyo ingehusika tu ikiwa mtu angechagua “kuwa na ndevu.” Kwa maneno mengine, ni ikiwa tu mwanamume angetaka kufuga ndevu (au nywele) ndipo ingekuwa lazima afuate maagizo ya Mungu.

Hoja hii inayolenga kujirahisishia mambo haipatikani katika maandiko matakatifu. Hakuna neno la sharti “ikiwa” au “endapo,” bali maagizo yaliyo wazi tu kuhusu jinsi ambavyo ni lazima nywele na ndevu zitunzwe. Kwa kutumia mantiki hii hii, mtu angeweza kuzipuuza amri nyingine, kama vile Sabato:

- *“Sihitaji kuishika siku ya saba kwa sababu siishiki siku yoyote,”* au
- *“Sihitaji kuwa na wasiwasi kuhusu nyama zilizokatazwa kwa sababu siulizi kamwe ni nyama ya aina gani iliyo kwenye sahani yangu.”*

Mtazamo wa aina hii haumshawishi Mungu, kwa kuwa anaona kwamba mtu huyo anaziona sheria zake si kama kitu cha kufurahisha, bali kama kero ambayo anatamani isingekuwepo. Hii ni kinyume kabisa na mtazamo wa waandishi wa zaburi: *"Ee Bwana, nifundishe kuzielewa sheria zako, nami nitazifuata daima. Nipe ufahamu ili niweze kuishika sheria yako na kuitii kwa moyo wangu wote"* (Zaburi 119:33-34).

HOJA BATILI: "Amri kuhusu ndevu na nywele ilihusiana na desturi za kipagani za mataifa jirani"

Amri kuhusu nywele na ndevu mara nyingi hufasiriwa vibaya kuwa inahusiana na ibada za kipagani zinazohusu wafu, kwa sababu tu mistari iliyo karibu nayo katika sura hiyo hiyo inataja desturi ambazo Mungu anakataza. Hata hivyo, tunapochunguza muktadha na mapokeo ya Kiyahudi, tunaona kwamba tafsiri hii haina msingi thabiti katika Maandiko.

Amri hii ni agizo lililo wazi kuhusu mwonekano wa mtu binafsi, **bila kutaja desturi zozote za kipagani zinazohusu wafu au desturi nyingine yoyote ya kipagani**.

MUKTADHA MPANA WA Mambo ya Walawi 19

Sura hii katika kitabu cha Mambo ya Walawi ina sheria mbalimbali zinazohusu vipengele tofauti vya maisha ya kila siku na maadili. Hizi ni pamoja na amri kuhusu:

- Usifanye uaguzi wala uchawi (Mambo ya Walawi 19:26)
- Usijikate wala usijichore alama mwilini kwa ajili ya wafu (Mambo ya Walawi 19:28)
- Usifanye ukahaba (Mambo ya Walawi 19:29)
- Ni lazima uwatendee wageni vizuri (Mambo ya Walawi 19:33-34)
- Ni lazima uwaheshimu wazee (Mambo ya Walawi 19:32)
- Ni lazima utumie vipimio vya uzito na vipimo vingine vilivyo sahihi (Mambo ya Walawi 19:35-36)
- Usichanganye aina tofauti za mbegu (Mambo ya Walawi 19:19)

Kila moja ya sheria hizi inaonyesha jinsi Mungu anavyojali hasa utakatifu na utaratibu miongoni mwa watu wa Israeli. Kwa hiyo, ni muhimu kuitathmini kila amri kwa msingi wake yenyewe. Mtu hawezi kudai tu kwamba amri inayokataza kukata nywele

na ndevu inahusiana na desturi za kipagani kwa sababu tu mstari wa 28 unataja kujikata mwilini kwa ajili ya wafu na mstari wa 26 unazungumzia uchawi.

HAKUNA VIGHAIRI KATIKA MAANDIKO

Ingawa kuna vifungu katika Tanach vinavyohusianisha kunyoa nywele na ndevu na kuomboleza, hakuna mahali popote katika Maandiko panaposema kwamba mwanamume anaweza kunyoa nywele na ndevu zake **mradi hafanyi hivyo kama ishara ya kuomboleza**.

Sharti hili linalowekwa kwenye amri ni nyongeza ya binadamu — jaribio la kuweka vighairi ambavyo Mungu hakuvijumuisha katika Sheria yake. Tafsiri ya namna hii huongeza masharti ambayo hayamo katika maandiko matakatifu, ikionyesha jitihada za kutafuta sababu za kuhalalisha **kukwepa** utii kamili.

KUREKEBISHA AMRI NI UASI

Mtazamo huu wa kurekebisha amri ili kujirahisishia mambo binafsi, badala ya kufuata kilichoamriwa wazi, unapingana na roho ya kujitiisha kwa mapenzi ya Mungu. Vifungu vinavyotaja kunyoa kwa ajili ya wafu hutumika kama maonyo kwamba kisingizio hiki hakingehalalisha kuvunja amri kuhusu nywele na ndevu.

WAYAHUDI WA KIOTHODOKSI

UELEWA WAO KUHUSU AMRI

Ingawa ni wazi kwamba wana uelewa usio sahihi kuhusu baadhi ya maelezo yanayohusu kukata nywele na ndevu, Wayahudi wa Kiothodoksi, tangu nyakati za kale, wameielewa daima amri katika Mambo ya Walawi 19:27 kuwa tofauti na sheria zinazohusu desturi za kipagani.

Wanadumisha tofauti hii, wakitambua kwamba katazo hilo linaonyesha kanuni ya utakatifu na kujitenga, isiyohusiana na kuomboleza au taratibu za kuabudu sanamu.

KUCHAMBUA MANENO YA KIEBRANIA

Maneno ya Kiebrania yaliyotumiwa katika mstari wa 27, kama vile *taqqifu* (תקפו), linalomaanisha “kukata au kunyoa kuzunguka,” na *tashchit* (תשחית), linalomaanisha

“kuharibu” au “kuangamiza,” yanaonyesha kwamba ni marufuku kubadili mwonekano wa asili wa mwanamume kwa namna inayovunjia heshima taswira ya utakatifu ambayo Mungu anaitarajia kutoka kwa watu wake.

Hakuna uhusiano wa moja kwa moja na desturi za kipagani zilizoelezwa katika mistari inayotangulia au inayofuata.

AMRI KAMA KANUNI YA UTAKATIFU

Kudai kwamba Mambo ya Walawi 19:27 inahusiana na ibada za kipagani si sahihi na kuna upendeleo. Mstari huu ni sehemu ya mkusanyiko wa amri zinazoongoza mwenendo na mwonekano wa watu wa Israeli, na daima umeeleweka kuwa agizo linalojitegemea, lililo tofauti na taratibu za maombolezo au za kuabudu sanamu zinazotajwa katika vifungu vingine.

MAFUNDISHO YA YESU, KWA MANENO NA KWA MFANO

Mfuasi wa kweli wa Kristo hutumia maisha ya Kristo kama kielelezo kwa kila jambo. Yesu aliweka wazi kwamba tukimpenda, tutakuwa watiifu kwa Baba na kwa Mwana.

Hili ni sharti si kwa walio dhaifu, bali kwa wale ambao macho yao yameelekezwa kwenye Ufalme wa Mungu na wako tayari kufanya chochote kinachohitajika ili kupata uzima wa milele — hata kama hili linaleta upinzani kutoka kwa marafiki, kanisa na familia.

AMRI ZINAZOPUUZWA NA SEHEMU KUBWA YA UKRISTO

Amri kuhusu nywele na ndevu, *tzitzit*, tohara, Sabato, na nyama zilizokatazwa zinapuuzwa na karibu Ukristo wote. Wale wanaokataa kufuata umati hakika watakabiliwa na mateso, kama Yesu alivyotuambia.

Utii kwa Mungu unahitaji ujasiri, lakini thawabu ni umilele.